

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **E. K.**, bývajúcej v K., zastúpenej AZ. s.r.o., so sídlom v K., IČO: X., proti odporcovi **B. K.**, bývajúcemu v K., zastúpenému JUDr. K. H., advokátkou, so sídlom K., **o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 22 C 77/2009, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. marca 2012 sp. zn. 3 Co 395/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Navrhovateľka je povinná odporcovi zaplatiť 66,32 € trov dovolacieho konania do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia k rukám JUDr. K. H., advokátky, so sídlom v K..

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľka sa návrhom domáhala vyporiadania majetku bližšie špecifikovaného v návrhu patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Predmetom tohto návrhu je iba majetok, ktorý po zrušení BSM za trvania manželstva podľa § 148 ods. 2 Občianskeho zákonníka nebol vyporiadany písomnou dohodou o vyporiadaní hnuteľného majetku uzavretou medzi účastníkmi konania 10. marca 2008 (ďalej len „dohoda“) a ktorý nebol vyporiadany ani v konaní o vyporiadanie BSM vedenom pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 22 C 82/2007, ktoré sa právoplatne skončilo uzavretím zmluvy, schváleného súdom.

Okresný súd Košice II uznesením z 25. októbra 2011 č.k. 22 C 77/2009-301 konanie zastavil a vyslovil, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia o zastavení

konania. Zastavenie konania odôvodnil tým, že konaniu o vyporiadanie BSM bráni prekážka veci právoplatne rozhodnutej (res iudicata), pretože o vyporiadaní majetku v BSM účastníkov konania bolo už právoplatne rozhodnuté v inom konaní, ktoré sa viedlo pred Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 22 C 82/2007. Predmetom tohto iného už právoplatne skončeného konania bolo vyporiadanie majetku v BSM tých istých účastníkov v rozsahu, v akom ho vymedzili účastníci konania, ktorým bol súd v zmysle § 153 ods. 2 O.s.p. viazaný. V tomto konaní účastníci uzavreli zmier, ktorý súd schválil a ktorý má účinky právoplatného rozsudku, pričom žiaden z účastníkov nežiadal jeho zrušenie. Preto súd s poukazom na § 159 ods. 3 O.s.p. konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. zastavil z dôvodu neodstrániteľnej procesnej prekážky veci právoplatne rozhodnutej a brániacej ďalšiemu konaniu.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Košiciach uznesením z 30. marca 2012 sp. zn. 3 Co 395/2011 napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil, náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. a na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že v konaní o vyporiadanie BSM vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 22 C 82/2007, ktoré skončilo uzavretím zmiery, mal byť správne predmetom konania všetok majetok účastníkov, ktorý patril do BSM. Pokiaľ sa tak nestalo, mali účastníci možnosť podať návrh na zrušenie súdneho zmiery pre rozpor so zákonom v lehote troch rokov. Keďže návrh na zrušenie zmiery účastníci nepodali, právoplatný súdny zmier vydaný v tomto inom konaní predstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. pre nové konanie o vyporiadanie majetku v BSM tých istých účastníkov konania. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie z dôvodu, že jej bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., konanie je postihnuté inou vadou konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. K odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že súd prvého stupňa o zastavení konania rozhodol bez nariadenia pojednávania, na ktorom by sa mala možnosť vyjadriť k dôvodom zastavenia konania. Tiež aj postup odvolacieho súdu, ktorý rozhodol bez nariadenia pojednávania, je v rozpore so zásadou ústnosti, priamosti a prejednacou zásadou. K odňatiu možnosti konať pred súdom došlo aj tým, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevyporiadal s námietkami navrhovateľky uvedenými v odvolaní, čím bolo porušené jej právo na riadne

odôvodnenie rozhodnutia v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. Dovolateľka nesúhlasila s názorom odvolacieho súdu, že právoplatný súdny zmier uzavretý v inom konaní o vyporiadaní BSM, je prekážkou pre nové konanie o vyporiadanie BSM, predmetom ktorého je zvyšný nevyporiadany hnutelny majetok patriaci do BSM, ktorý bol predmetom pôvodného konania, ohľadom ktorého však navrhovateľka zobrala čiastočne návrh (na vyporiadanie BSM) späť. Trvala na svojom názore, že v lehote troch rokov od zániku BSM je prípustné podať nový návrh na vyporiadanie BSM, ktorým sa možno domáhať vyporiadania zvyšného prípadne novoobjaveného majetku patriaceho do BSM, a to aj v prípade, ak v minulosti bolo o určitom objeme majetku účastníkov konania patriaceho do BSM súdom v inom konaní o vyporiadaní BSM už právoplatne rozhodnuté. Z uvedených dôvodov žiadala zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spolu s uznesením súdu prvého stupňa a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Odporca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť, pretože nie sú dané dôvody dovolania a neboli zistené ani vady konania, pre ktoré by bolo treba rozhodnutie zrušiť. Rozhodnutia súdov sú náležite odôvodnené a spočívajú aj na správnom právnom posúdení prekážky veci právoplatne rozhodnutej, ktorá je dôvodom zastavenia konania. Žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým

sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré je v danom prípade napadnuté dovolaním, nevykazuje znaky uznesení, proti ktorým je dovolanie prípustné.

Vzhľadom na to by prípustnosť podaného dovolania prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní sa namieta, že súdy odňali dovolateľke možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné

oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Podľa dovolateľky k odňatiu jej možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súd prvého stupňa nenariadil ústne pojednávanie, na ktorom by sa mohla k prekážke veci právoplatne rozhodnutej vyjadriť a prejaviť svoju vôľu pokračovať v konaní. Tiež aj odvolací súd rozhodol o jej odvolaní bez nariadenia pojednávania. Uvedená námietka nie je opodstatnená.

Prekážka veci právoplatne rozhodnutej podľa § 159 ods. 3 O.s.p. patrí medzi tzv. neodstrániteľné podmienky konania, ktorá bráni vydaniu meritórneho rozhodnutia. Výskyt tejto prekážky je súd povinný skúmať z úradnej povinnosti v priebehu celého konania (§ 103 O.s.p.) a v prípade jej výskytu je aj povinný vyvodiť procesný následok v podobe zastavenia konania (§ 104 ods.1 O.s.p.).

Podľa § 114 ods. 1 O.s.p. ak súd neodmietol návrh z procesných dôvodov alebo nerozhodol o zastavení konania podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, pojednávanie pripraví tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 114 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že za účelom prejednávania a rozhodnutia v merite veci súd je povinný pripraviť pojednávanie, na ktorom sa súd oboznámi prostredníctvom vykonaných dôkazov so skutkovým stavom príslušnej právnej veci tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jednom pojednávaní. Zároveň z vyššie uvedeného ustanovenia tiež vyplýva, že v prípade, ak súd z procesných dôvodov (napr. z dôvodu neodstránenia väd žaloby ani po výzve súdu) alebo z dôvodu zastavenia konania (napr. pre nezaplatenie súdneho poplatku, v prípade zistenia neodstrániteľnej prekážky konania) nebude rozhodovať o merite veci, nie je súd povinný pripraviť a nariadiť ústne pojednávanie. Keďže v danom prípade rozhodol súd o zastavení konania z dôvodu neodstrániteľnej prekážky konania, t.j. veci právoplatne rozhodnutej (§ 159 ods. 3 O.s.p.), nebol povinný nariadiť vo veci ústne pojednávanie.

Pokiaľ odvolací súd, ktorý potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, nenariadil pojednávanie na prejednanie odvolania smerujúceho proti procesnému uzneseniu o zastavení konania, jeho postup bol v súlade v § 214 ods. 2 O.s.p., ktorý nevyžaduje nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania, ak odvolanie smeruje proti uzneseniu. Vzhľadom na vyššie uvedené postup súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu, ktoré rozhodli bez nariadenia pojednávania je v súlade so zákonom a týmto postupom súdov nedošlo k odňatiu možnosti dovolateľke konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže na výskyt vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolací súd musí prihliadať z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.), zaoberal sa dovolací súd aj otázkou, či zastavenie konania z dôvodu prekážky veci právoplatne rozhodnutej, nie je zároveň aj nesprávnym postupom súdov, ktorým by bola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Doručené uznesenie, ktoré už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatné (§ 159 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.).

Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

Navrhovateľka sa v prejednávanj veci domáhala vyporiadania určitej masy majetku patriaceho do BSM, ktorá nebola predmetom pôvodného (prvšieho) konania o vyporiadanie BSM právoplatne skončeného zmierom, v ktorom navrhovateľka zobrala čiastočne návrh späť (ohľadom hnutelných), v ktorej časti súd konanie zastavil. V prejednávanj veci súdy nižších stupňov zastavili konanie o vyporiadanie BSM s odôvodnením, že BSM už bolo právoplatne vyporiadané v pôvodnom konaní zmierom, ktorý zároveň predstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre ďalšie, resp. nové konanie o tom istom predmete konania a medzi tými istými účastníkmi konania. S týmto právnym záverom sa stotožňuje aj dovolací súd a v tejto súvislosti poukazuje aj na R 42/1972, podľa ktorého „Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva rozhodnutím súdu sa musí vzťahovať na všetok majetok,

ktorý podľa ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka prináležal do BSM a ako spoločný majetok existoval ku dňu jeho zániku.“ Správny je preto právny názor súdov nižších stupňov, že predmetom konania o vyporiadanie BSM musí byť všetok majetok, ktorý prináležal do tohto majetkového spoločenstva ku dňu jeho zániku a právoplatné rozhodnutie vydané v takomto konaní predstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre prípadné neskoršie súdne konanie s tým istým predmetom konania a medzi tými istými účastníkmi.

Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že zastavením konania dovolateľke nebola odňatá možnosť konať pred súdom, preto prípustnosť jej dovolania z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. nevyplýva.

Dovolaťka za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. považuje (ňou tvrdené) nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov. Namietla, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemá náležitosti uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. a je nepreskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je ale judikatúrou najvyššieho súdu (viď R 111/1998) považovaná za tzv. inú vadu konania, teda nie za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa záveru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto judikátu. Takáto právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, resp. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch vyjadrených v R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“.

Ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

Dovolací súd preto uzatvára, že i keby dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prípadne nepreskúmateľné (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohlo by to založiť prípustnosť dovolania navrhovateľky.

Pokiaľ navrhovateľka namietala v dovolaní nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012). Keďže navrhovateľka uvedený dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p.) uplatnila v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté rozhodnutie posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Keďže prípustnosť dovolania navrhovateľky nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 ods. 1 až 3 O.s.p. ani z ustanovení § 237 O.s.p., najvyšší súd preto odmietol dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní bol (procesne) úspešný odporca, ktorý si návrhom uplatnil právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešnému účastníkovi konania priznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení § 243b ods. 5 O.s.p.) spočívajúcu v odmene advokátky, ktorá zastupovala odporcu aj v základnom konaní, za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia odporcu z 19. júla 2012 k dovolaniu navrhovateľky [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil súd podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky ako 1/13 výpočtového základu vo výške 58,69 €, čo spolu s náhradou výdavkov

za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky, t.j. 7,63 €, predstavuje spolu 66,32 €.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. júna 2015

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková